

Esborrany de document de treball per la definició del diagnòstic social dels barris de Sta. Eugènia i Sant Narcís

Preàmbul

Aquest document té la pretensió de ser un recull de les percepcions, punts de vista, aspiracions, propostes, opinions, posicionaments, lectures que en definitiva tenen diferents entitats i equips de professionals que viuen i/o treballen en els barris de Sta. Eugènia i St. Narcís, amb l'objectiu de configurar un diagnòstic social consensuat entre tots, que serveixi per elaborar el disseny d'un Pla que contempli el conjunt d'accions a desenvolupar dins d'un marc programàtic comú.

Aquest recull no és exhaustiu però pot ser suficient per articular l'inici d'un nou procés de treball des de la participació i la corresponsabilitat.

Les dades que s'exposen han estat obtingudes a partir de converses amb representants de les següents entitats i equips:

- Centres Oberts de la Parròquia de Sta. Eugènia
- Associació de Veïns de Sta. Eugènia
- Associació de Veïns de St. Narcís
- AMPA's de les escoles públiques de Sta. Eugènia i Sant Narcís
- Equip de Serveis Socials d'Atenció Primària de Sta. Eugènia
- Equip de Serveis Socials d'Atenció Primària de St. Narcís
- Equip del Centre Cívic de Sta. Eugènia
- Equip del Centre Cívic de St. Narcís

A part, s'inclouen algunes dades estadístiques que ens ha facilitat l'UMAT de l'Ajuntament de Girona.

Resum de dades estadístiques

Distribució d'habitants per gènere i barri

	Homes	Dones	Total
St. Narcís	7.527	8.066	15.593
Sta. Eugènia	6.651	6.806	13.457
Total	14.178	14.872	29.050

El total de la població dels dos barris representa una mica més de la tercera part de la població total de la ciutat. (34,45% de 84.320 habitants)

Distribució % d'habitants per edats i per barris

Grups d'edats	Sant Narcís %	Sta. Eugènia %
De 0 a 15	16	17
De 16 a 64	69	71
Mes de 64	15	12
Total	100	100

Com es pot apreciar, s'ha agrupat a la població seguint el criteri de fer tres grans apartats en funció de l'activitat escolar obligatòria, l'edat laboral i l'edat de jubilació.

S'observa un cert equilibri en el segment escolar entre els dos barris, així com en l'apartat laboral. En canvi en el segment que recull a la gent gran existeix un major percentatge a St. Narcís.

Distribució d'habitants per lloc de naixement i barri

Lloc de naixement	Sant Narcís	Sta. Eugènia	Total
Girona municipi	6.324	4.833	11.157
Resta Província de Girona	2.600	1.796	4.396
Resta d'Espanya	4.467	4.205	8.672
Estrangers	2.202	2.623	4.825
Total	15.593	13.457	29.050

Percentatge d'estrangers per barris

El percentatge d'estrangers a St. Narcís es el 14,12% mentre que a Sta. Eugènia es el 19,49%. El percentatge total d'estrangers del territori es d'un 16,61%

Distribució de la població estrangera per procedència i barris

Procedència	St. Narcís	Sta. Eugènia	Total	%
Unió Europea	210	149	359	7,44
Resta Europa	266	278	544	11,27
Àfrica	638	1.122	1.760	36,48
Amèrica N	8	2	10	0,21
Amèrica C	460	586	1.046	21,68
Amèrica S	522	437	959	19,87
Àsia	97	49	146	3,02
Oceania	1	0	1	0,02

Procedeixen d'uns 75 països dels que podem destacar els següents:

Marroc amb 1.178 persones del total de 1.760 africans. El que suposa la nacionalitat estrangera amb més presència en aquests barris.

Hondures (450) Equador (397) Colòmbia (376) i Argentina (236) que sumats, son 1.459 dels 2.005 procedents d'Amèrica Central i Sud-amèrica que es el col·lectiu més nombrós atenent a la zona geogràfica o continent. (41,55%)

Romania (245) Ucraïna (106) i Rússia (64) son els principals exponents dels països d'Europa que no pertanyen a l'Unió Europea sumant un total de 415 persones del total de 544 d'aquest col·lectiu d'origen.

Dels països de la UE son França (160) Portugal (45) Alemanya (42) i Itàlia (39) els que tenen major presència en el territori, sumant un total de 286 persones del total de 359 estrangers procedents d'aquesta part del mon.

Dels 146 procedents d'Àsia, 89 son de nacionalitat Xinesa i 21 son filipins.

Els fills d'estrangers nascuts a Girona o a la resta de la província o a la resta del Estat, probablement no estiguin comptabilitzats dins dels 4.825 nascuts fora del territori espanyol i cal considerar que per la seva edat i pertinença a altres cultures i ètnies, poden trobar-se amb dificultats d'integració i ser considerats a la pràctica com a persones estrangeres sense haver estat immigrants.

Evolució de la població

	Població 1.991	Població 1.996	Població 2.001	Població 2.004	% 91-04	%2001-04
Sant Narcís	13.244	13.256	14.688	15.593	18%	6%
Santa Eugènia	10.190	10.624	11.769	13.457	32%	14%
Total Girona	70.447	71.786	78.349	84.320	20%	8%

En aquest quadre sobre l'evolució de la població a Girona entre els anys 1.991 i 2.004 podem observar que en el període estudiat, la població de la ciutat creix en un 20%. Corresponent un 8% als últims 3 anys.

Aquests percentatges podem considerar-los com la mitja del conjunt dels barris de la ciutat i per tant, això situa el creixement de la població de Santa Eugènia molt per sobre d'aquesta que només es superada per Tàlala que va créixer un 56%. Dos barris varen perdre població i Sant Narcís es manté en un creixement similar al de la mitja de la ciutat.

Si ens centrem en els últims 3 anys, a Santa Eugènia, comprovarem que ha estat aquest el període de més creixement i molt per sobre de la mitja de la ciutat. Ha estat el barri de major creixement del conjunt de la ciutat.

Habitatge construït

En el període 1992-2003 a Girona es varen concedir llicències d'obra per construir 12.616 habitatges, dels quals, 2.078 eren a St. Narcís i 1.846 a Sta. Eugènia. La suma dels nous habitatges dels dos barris, representen el 31% del total de la nova construcció a la ciutat durant els anys esmentats.

Activitat econòmica

Segons l'IAE de l'any 2003 existien 884 llicències d'activitat a St. Narcís i 769 a Sta. Eugènia, que representen el 22,5% del total de la ciutat i només superats per Barri Vell i Palau.

Les principals activitats s'emmarquen en:

- Comerç, restaurants i dispesa. Reparacions.
- Institucions financeres, serveis i lloguers.
- Altres serveis.

Fins aquí les dades estrictament estadístiques referides al territori, de les que disposem. Queda oberta la possibilitat d'ampliar-les en funció de les necessitats que tinguem i de les possibilitats d'obtenir-les en funció de la seva existència o possibilitat d'elaboració.

Resum de les aportacions fetes per entitats i equips del territori

Una forma de fer el resum de les informacions aportades per les entitats i equips territorials és per àmbits i posteriorment, fer una lectura més general, a partir d'identificar els punts febles i punts forts del conjunt de situacions observades de manera que ens permeti definir i prioritzar objectius en funció de les necessitats i de les potencialitats.

Tots els àmbits estan relacionats entre si i per tant no és apropiat fer lectures aïllades. Convé fer lectures transversals. Per tant, només per facilitar aquesta

primera fase del recull, agruparem de manera descriptiva les aportacions per àmbits sense fer valoracions ni propostes definitives.

Àmbit escolar

El percentatge d'alumnes procedents de la immigració a les escoles públiques d'aquests barris, és suficientment elevat com per que ens faci plantejar respostes dirigides a garantir una qualitat educativa i evitar la guetització de les escoles públiques.

Es considera que la realitat de les escoles no es correspon amb la realitat dels barris, en lo relatiu a la proporció entre població immigrant i autòctona. En alguna escola la proporció d'alumnes fills d'immigrants supera el 50%. Aquest fet no contribueix a generar processos integradors i de convivència intercultural. Per molts pares, la sensació de que mantenir als seus fills escolaritzats en aquestes condicions, pot perjudicar el futur desenvolupament educatiu i escolar dels seus fills i per tant, opten per escolaritzar-los fora del Sector o a escoles privades concertades, on la proporció de fills d'immigrants es més baixa i la qualitat de l'ensenyament sembla més alta. Per altres, hi pot haver motivacions afegides de caire xenòfob o racista.

Es detecta un creixement de l'absentisme a l'ESO i la manca de recursos com les UEC i per tant, es valora com a necessari establir protocols de treball entre IES, EAP, SSAP i Centre Obert, per tractar i cercar solucions a aquests problemes.

Les mesures a prendre corresponen al Departament d'Educació de la Generalitat i seria bo que fossin compartides i recolzades per l'Ajuntament, les AMPA's i el conjunt de la població.

Àmbit infància, adolescència i joventut

En aquest àmbit, preocupa la insuficient oferta d'activitats educatives en horari no escolar i la possible guetització dels centres oberts, donat que pràcticament la totalitat dels nens que hi participen, son fills d'immigrants.

Existeixen recursos i serveis dedicats a aquesta població però no son suficients. L'experiència dels últims anys, ens indica que els plantejaments existents son correctes i han donat els seus fruits, tot i que es considera que s'hauria d'incrementar els recursos destinats a aquesta franja d'edats en matèria educativa i d'inserció laboral. També és cert que la població atesa ha variat degut al creixement de població immigrant i per tant pot ser que calgui introduir canvis metodològics.

Per altra banda preocupa l'evolució que pot tenir la presència de grups de joves pels carrers i places dels barris, majoritàriament formats per joves i adolescents de diferents nacionalitats, que en alguns casos tenen conductes provocatives i generen la sensació de certa inseguretat que en ocasions no és prou fonamentada i que respon més a estereotips culturals. Es tracta de cultures que

fan vida al carrer. Aquesta ocupació dels espais públics, es viu de forma agressiva o com una amenaça per algunes persones.

Es detecta sobretot entre el col·lectiu sud-americà i especialment d'Equador, l'existència de maternitat prematura en noies de 13 i 14 anys. També es detecta l'existència de pares que manifesten serioses dificultats de relació amb els seus fills i sobretot filles adolescents.

En referència als serveis dirigits a infància i adolescència, cal significar que aquest curs ha existit una ampliació d'horaris de Centre Obert d'atenció a adolescents i que en concepte de beques d'activitats d'estiu, hi ha un increment significatiu en els últims anys, passant de les 131 de l'any 2001, a les 188 el 2002 i les 226 del 2003.

Àmbit associacionisme i participació

En els dos barris existeixen associacions i entitats amb motivacions diverses, algunes de les quals tenen una certa tradició i especial ascendent entre la població. D'altres, són de creació més recent i que reflecteixen la nova realitat del territori com es el cas de les que són de caràcter esportiu o cultural, formades per col·lectius d'immigrants, sovint agrupats per nacionalitats. Normalment en aquests casos, el seu àmbit territorial no es circumscriu als límits dels barris de Sta. Eugènia i de St. Narcís. Algunes associacions tenen àmbit territorial de ciutat o supra-municipal.

Algunes associacions dels dos barris, es caracteritzen pel seu dinamisme i elevat nivell de consciència social. Les seves Juntes estan compostades per persones altament actives i preparades. No obstant això, la crisi participativa de la població també es fa sentir en aquests barris tot i que no es tracta dels barris menys actius de la ciutat.

En aquest àmbit hi ha un seguit de temes relacionats amb obres urbanístiques tant de reforma com de nova planta que afecten a determinats indrets del territori sobre els quals els veïns i entitats en general, tenen propostes a fer o bé no estan totalment d'acord amb les solucions pensades. Tant mateix, en referència a nous equipaments ubicats en el territori, es considera que prioritàriament han de ser espais que cobreixin les necessitats del barri encara que no es nega que puguin tenir una dimensió de ciutat, sense hipotecar el seu ús preferent pels veïns.

Per tant, l'aspecte urbanístic i d'equipaments, es un dels elements a través dels quals es posa de manifest la necessitat d'articular la participació dels ciutadans de forma real i efectiva, amb la voluntat de no ser només espectadors i usuaris del que es pugui decidir en matèria d'infraestructures del territori.

Aquest aspecte, naturalment no és l'únic en el que es vol participar, encara que fins ara hagi pogut ser el més emblemàtic. Hi ha aspectes com els de l'escolaritat, les activitats i programacions culturals i esportives, els serveis socials, l'habitatge, els pressupostos participats, la joventut, gent gran, etc., en

els que es considera que es poden aportar idees i col·laborar de forma responsable.

En aquest sentit hi ha una forta sensibilitat veïnal i per tant una forta reivindicació per que existeixin els marcs i els canals adequats per fer sentir les seves opinions i propostes de manera que puguin influir i participar en la presa de decisions que els afectin com a veïns i ciutadans de ple dret. Es manifesta que actualment hi ha certa decepció sobre la receptivitat de les institucions públiques en aquest sentit.

Àmbit comunitari

De forma unànime, el conjunt d'entitats i equips que han contribuït amb les seves aportacions a l'elaboració d'aquest document de treball, consideren que un bon plantejament de treball conjunt, es basaria en l'àmbit comunitari.

S'identifica com a una bona metodologia i estratègia per abordar aspectes com la convivència intercultural basada amb el respecte i coneixement mutu de les diferents cultures que conviuen en el territori, des d'on plantejar diferents accions que afavoreixin la relació i la convivència, evitant l'aparició de brots xenòfobs o racistes.

Per altra banda, també pot ser útil per afavorir l'enfortiment de la xarxa associativa dels barris, que donin un major dinamisme participatiu al conjunt dels veïns aportant una major riquesa en els plantejaments que serveixin per millorar les condicions de vida i afavoreixin un més alt exercici dels drets i deures com a ciutadans.

Àmbit població vulnerable i immigració

La gent gran és un segment important de la població d'aquests barris i es pot deduir que la presència de població estrangera ha influït de forma considerable en les estadístiques, donat que es tracta d'una població majoritàriament jove i per tant, redueix el percentatge de la població de més de 64 anys. Tot i això, el percentatge de majors de 64 anys en el conjunt dels dos barris es situa en un 13,72%, (3.986 persones) sent significatiu que a St. Narcís arriba a ser del 15% (2.344 persones). Les persones grans ateses per els Serveis Socials municipals es situa al voltant de les 300

En relació a l'atenció a famílies amb dificultats, s'observa un increment de famílies monoparentals, normalment formades per dones soles amb fills que vinculat amb les situacions de precarietat del treball i de l'economia, generen situacions de vulnerabilitat que requereixen l'articulació d'ajudes econòmiques com ajudes d'urgència, PIRMI, tramitació de beques, ajudes per medicaments i pròtesi, etc., que experimenten un creixement constant any rere any.

El fet de la immigració en aquests barris té una considerable transcendència i una bona mostra d'això es que es un tema transversal que afecta d'una o altra forma a tots els àmbits tractats anteriorment. Fins i tot queda reflectit significativament en el recull de dades estadístiques i demogràfiques.

Hi ha qui considera que cal disposar d'un Pla d'acollida per atendre aquesta població. Tot i que també es considera que la Llei d'estrangeria limita molt les possibilitats d'atenció als anomenats "sense papers". Cal dir també que des dels Serveis Socials d'Atenció Primària d'aquests barris, es cobreix de forma important les funcions d'orientació, informació, derivació i acompanyament a altres serveis, diagnòstic, tramitacions diverses, a un important nombre de persones i famílies d'origen estranger, que es pot considerar que representa més d'un 50% de la població atesa en horaris d'atenció al públic.

Es pot considerar que es tracta d'un àmbit prioritari per l'impacte que esta tenint en el conjunt d'àmbits descrits anteriorment i sobre tot en els barris. Caldrà veure si és millor tractar-lo específicament, o bé transversalment des d'altres àmbits sectorials per evitar una major estigmatització d'aquest important col·lectiu.

Lectura per barris

Sant Narcís

A nivell associatiu, compta amb diverses entitats:

- Associació de Veïns de St. Narcís
- 2 AMPA
- Associació de dones
- Gent gran
- Casal la Patuleia
- Mijac
- Coral infantil
- Coral Xantica
- Cor Maragall
- Club de Rol
- Associació Atlas (Marroquins)
- Huellas de Colombia (cultural)
- Associació cultural i esportiva Equador
- Associació de professionals iberoamericans

Les quatre últimes associacions son d'estrangers i el seu àmbit territorial es de ciutat o supralocal. Totes mantenen relació amb el Centre Cívic i membres de la Junta Directiva viuen en el Barri.

Es tracta d'un barri heterogeni amb diferents nuclis diferenciats on es pot considerar que existeix un percentatge important de gent gran. Aquest fet, posa en evidència la necessitat de serveis per la gent gran (Centre de dia, llar de jubilats).

No hi ha serveis públics a part del Centre Cívic. No hi ha pistes esportives, ni pavelló d'esports, ni altres equipaments culturals, sanitaris, etc. També és cert que hi ha manca de sol que permeti ubicar aquests serveis i això suposa que els veïns s'han de desplaçar fora del barri per cobrir aquestes necessitats.

Tampoc existeixen serveis com un Centre Obert per adolescents, que son atesos des del de Sta. Eugènia.

Hi ha poca oferta d'habitatge de lloguer.

Es pot considerar que en referència a la presència d'immigrants, no hi ha conflictivitat, però la relació entre diferents cultures es pot considerar més com a coexistència que com a convivència.

Santa Eugènia

Relació d'associacions i entitats:

- AA.VV. Sta. Eugènia
- AA.VV. Can Gibert del Pla
- Parròquia Sta. Eugènia
- 4 AMPA
- Associació Cultural La Bombeta
- Associació d'esplai juvenil i infantil de Sta. Eugènia
- Club d'Escacs Sta. Eugènia
- Associació Medina Gounasse
- Club esportiu Sta. Eugènia
- Club de Futbol Can Gibert
- Club futbol parroquial
- Mijac
- Associació de joves "Mon Fantàstic"
- Associació de pensionistes Sant Joan de Can Gibert
- Club de Jubilats Sant Jordi (Caixa de Catalunya)
- Mesquita

Es tracta d'un barri en el que existeix un teixit associatiu que es considera important pel desenvolupament de la comunitat. Es petit i assequible, en el sentit de que es donen les típiques relacions de barri entre veïns, d'ajuda mútua. La gent es coneix, és possible la mobilització per temes concrets.

Existeix una certa divisió territorial entre Sta. Eugènia i Can Gibert que conformen els dos nuclis principals del Barri. Malgrat la divisió física que representa el Passeig d'Olot, sembla que el creixement de la zona de Can Gibert, està facilitant la connexió dels dos nuclis.

L'arribada al barri de matrimonis autòctons joves amb un poder adquisitiu mitjà afavoreix compensar globalment el nivell socio-econòmic del conjunt del barri. Tot i això, cal remarcar la existència de bastants famílies que podríem considerar pobres o amb recursos poc estables o insuficients.

El percentatge d'immigrants es bastant superior al de St. Narcís. Cal tenir en compte que amb uns 2.000 habitants menys, te mes població estrangera en números absoluts. (420 estrangers mes que St. Narcís)

Consideracions

En termes generals, es pot considerar que existeix una clara voluntat de treball conjunt tot i existir un cert nivell de desconfiança institucional, fruit de desafortunades relacions anteriors que es poden superar amb el corresponent esforç per part de tots.

Sense cap dubte, la realitat d'aquests barris i la necessitat de desenvolupar actuacions amb voluntat decidida per evitar el seu deteriorament, afavoreix el treball conjunt.

Es considera que un possible següent pas, seria discutir i consensuar un diagnòstic del territori, on quedessin ben identificats els punts forts i punts febles, les potencialitats i els dèficits, que ens permetin marcar objectius i prioritzar-los, de manera que es puguin definir accions concretes amb les corresponents estratègies a seguir.